

Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem

Rješenje hrvatskog pitanja za europsku Bosnu i Hercegovinu

Neum, 15. i 16. ožujka 2018.

NACRT ZAKLJUČAKA

- 1. Hrvatsko pitanje u Bosni i Hercegovini nije zasebno pitanje jednoga naroda. Znanstveno-stručno stajalište je da se radi o univerzalnom pitanju ustavnosti i vladavine prava, jednakopravnosti te ukupne euroatlantske perspektive države Bosne i Hercegovine. Pitanje euroatlantske perspektive države Bosne i Hercegovine je od posebnog značaja za sve njezine narode/građane. Hrvati BiH će nastaviti aktivno, sustavno i organizirano predvoditi i provoditi integriranje BiH u Europsku uniju i NATO.**
- 2. Institucionalna ravnopravnost kroz legitimno predstavljanje na svim administrativno-političkim razinama u BiH osnovni je preduvjet za ostvarivanje sustavne ravnopravnosti. U sadašnjim ustavnim okvirima to podrazumijeva sljedeće:**

a) Konstitutivnost znači državotvornost. Ona je srž, bit i «telos» Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, time i Aneksa IV – Ustava BiH, pa stoga kršenje tog načela predstavlja kršenje navedenog sporazuma i Ustava;

Konstitutivni narodi su državotvorni – tvore ustav, društvo i podjednako su uključeni u politički život zemlje. Načelo konstitutivnosti je ustavno načelo nadređeno svim drugim ustavnim načelima, uključujući organizacijsko (entiteti i

županije), te svim drugim zakonima i ustavima na svim razinama vlasti, kako je potvrđeno odlukama Ustavnog suda BiH;

Provedbi konstitutivnosti u smislu jamstva legitimnog predstavljanja i zastupljenosti treba težiti i na svim administrativno-političkim razinama, kako je navedeno u obrazloženju odluke Ustavnog suda BiH, tzv. dubinska konstitutivnost;

- b) Ustavno zajamčena konstitutivnost hrvatskog naroda, između ostalog, ostvaruje se pomoću Izbornog zakona, koji je nakon Ustava najvažniji pravni akt države, u funkciji uspostave jednakopravnosti konstitutivnih naroda kao temeljnih sastavnica složene federalno-konsocijacijske države BiH. Stoga izmjene Izbornog zakona moraju omogućiti jednak tretman svih građana u tijelima koja su u funkciji građanske političke reprezentacije, a konstitutivnim narodima punu jednakost u tijelima u funkciji kolektivnog predstavljanja: Predsjedništvo BiH, domovi naroda^[WU1] i Vijeće naroda;
- c) Jednakost i ravnopravnost podrazumijevaju simetriju prava konstitutivnih naroda u područjima autonomije i zajedničkog upravljanja državom kao dva temeljna načela federalizma (to su ujedno i smjernice i kriteriji za postizanje institucionalne ravnopravnosti);
- d) U postojećem asimetričnom ustrojstvu države BiH ravnopravnost Hrvata BiH s druga dva naroda moguće je postići isključivo primjenom i reafirmacijom nužnih općih i specifičnih konsocijacijskih načela u interesu države BiH i svih njezinih naroda;

- **Opća načela:**

- legitimno predstavljanje;
- federalizam;
- akomodacija različitosti;
- decentralizacija;
- supsidijarnost.

- **Specifična konsocijacijska načela:**

- *sistemska, ustavna i zakonska jamstva sudjelovanja hrvatskog naroda BiH u političkom životu zemlje posredstvom izabranih političkih predstavnika;*
- *funkcionalan institut vitalnog nacionalnog interesa u sprezi s legitimnim, legalnim i ustavnim članom Predsjedništva BiH; proporcionalnost u razdiobi resursa i upravnim strukturama, prvenstveno primjenom tog načela kroz izbornu zakonodavstvo;*
- *visok stupanj autonomije u područjima od najvišeg interesa za očuvanje identiteta, kulture, jezika, te zaštita nacionalnih simbola i prava na kolektivno sjećanje Hrvata BiH.*

Smatramo da su navedena načela univerzalna i reciprocitetna, temelje se na Ustavu BiH i važećim odlukama Ustavnog suda BiH, te njihova dosljedna primjena omogućava ravnopravan tretman sva tri naroda unutar sustava upravljanja i jamči njihovu punu ravnopravnost;

e) Svekolike prilike i razvoj političkog sustava u BiH nakon Daytonu, usklađivanja entitetskih ustava s Ustavom BiH i dogradnja zakonodavnog okvira, a nakon svih odluka domaćih i međunarodnih sudstava, koje su ostale neprovedene, nameću potrebu izmjena Ustava BiH, što pretpostavlja spremnost svih na strpljiv i dugotrajan dijalog temeljen na novoj kulturi dijaloga i uzajamnog poštivanja;

f) Stavljamo snažan naglasak, uz poštivanje načela vladavine prava, ustavnosti i zakonitosti, na značenje legitimiteta – kao temeljne metakategorije ustavnog prava u kojoj označavamo što je zasnovano ne samo na pravu nego i na razumu ili nekoj drugoj vrijednosti na kojoj počiva određeni poredak.

3. Znanstveno-stručni skup „Rješenje hrvatskog pitanja za europsku BiH“, kao i prošlogodišnji „Hrvati BiH: nositelji europskih vrijednosti“, poslužit će za prikupljanje građe i rasvjetljavanje brojnih složenih problema koji opterećuju

ustavni i politički sustav BiH, te kao polazište u svakom budućem razgovoru o mogućoj ustavnoj reformi.

- 4. Slijedom navedenoga, 2019. godine održat će se statusna konferencija na kojoj će se ponovno okupiti akademska i stručna elita s ciljem ocjene provedbe zaključaka i procesa vezanih uz položaj Hrvata BiH i njihovu ravnopravnost.**